

Nummer 61

Verzameld door Wim Smeets

In deze rubriek vindt u samenvattingen van artikelen met in de kop een vogelnaam of een vogelaanduiding. Deze artikelen verschenen in de maanden mei en juni 2010 in Nederlandse dag-, week- en huis-aan-huisbladen.

Raceoievaar

NRC Handelsblad, 1 mei 2010

Franse biologen hebben Zwarte Ooievaars van een zender voorzien en daarmee de vliegsnelheid van de Zwarte Ooievaar gemeten. Het is gebleken dat zij tot 112 km/h vliegen op hun trektochten van en naar Afrika en dat doen ze op een hoogte van ongeveer 500 m boven het aardoppervlak.

Zeldzame zangvogel zet opmars door

Leeuwarder Courant, 3 mei 2010

De Cetti's Zanger verdween bijna hele-

maal uit Nederland na de strenge winter van 1978. Daarna werd tot 2006 niets meer vernomen, maar toen waren ze er weer met enkele tientallen exemplaren tegelijk. In 2010 zijn al bijna 250 territoria vastgesteld. De vogel rukt langzaam op vanuit het zuiden en dit jaar zijn al broedgevallen bekend in Noord-Holland. Over hetzelfde onderwerp een artikel in de Metro van 3 mei 2010.

Stropers beschermde vogels bestraft

Trouw, 4 mei 2010

De rechtbank in Zwolle heeft zes mannen veroordeeld tot werkstraffen tot 240 uur wegens het stropen en verhandelen van beschermde vogels en eieren. Twee van hen kregen daarbij ook voorwaardelijke gevangenisstraffen opgelegd. Ze haalden nesten leeg van onder meer Ooievaars, Tureluurs, Futen, Blauwe Reigers, Kemp-hanen, Bontbekplevieren en Kieviten. De eieren werden in broedmachines uitgebreed. De politie kwam de stropersbende

Zeldzame Cetti's Zanger zet opmars voort.

Foto: Wim Smeets.

Witwangsterns duiken op.

Foto: Wim Smeets.

op het spoor door een tip uit België. Over hetzelfde onderwerp een artikel in het Noordhollands Dagblad van 4 mei 2010.

Witwangsterns duiken op

Trouw, 6 mei 2010

Vogelaars hebben begin mei een groot aantal Witwangsterns gezien. Alleen al op de Kraaijenbergse Plassen in de buurt van Cuijk ging het om zeker achttien exemplaren. Dit is voor ons land een ongekend hoog aantal van deze soort. Doorgaans wordt er in de lente een handjevol, verspreid over het land, gemeld.

Dramatische achteruitgang Steenuilen in Bunschoten

De Bunschoter, 7 mei 2010

In de afgelopen strenge winter is het aantal Steenuilen in de gemeente Bunschoten drastisch afgenomen. Vorig jaar waren er nog minstens twaalf broedparen, nu nog ongeveer vier. Dat is het resultaat van de inventarisatie van de IVN Natuurwerkgroep Bunschoten in de afgelopen maanden. De meeste Steenuilen broedden binnen de gemeente op en bij de boerderijen langs de Zevenhuizerstraat. Vorig jaar waren er in de gemeente totaal nog

twaalf stuks, waarvan één paar in Eemdijk. In de afgelopen winter hebben de Steenuilen het zeer moeilijk gehad. Door de laag sneeuw die lange tijd de bodem bedekte, kwamen deze vogels niet of nauwelijks aan voedsel. Daardoor zijn er vele gesneuveld. De Bunschoter Steenuilen die de winter doorkwamen, hebben overleefd leven in de buurt van een vuilstortplaats of in een omgeving waar veel schapen lopen.

Zand ligt er net lang genoeg voor zwaluwnest

Leeuwarder Courant, 11 mei 2010

Een bult zand voor de rondweg bij Buitenpost blijkt een ideale broedplek voor Oeverzwaluwen. De tientallen van deze vogels hebben geluk: het zand wordt pas na de zomer afgegraven. Dan zijn de jongen al lang gevlogen.

Havik naar Brabant voor korhoen

De Twentsche Courant Tubantia, 12 mei 2010

Op de Sallandse Heuvelrug is een vrouwtjeshavik gevangen die het had voorzien op verscheidene Korhanen. Om de laatste wilde populatie korhoenders te beschermen kreeg Staatsbosbeheer ver-

gunning om de eveneens beschermde Havik met een vangkooi te pakken. De Havik had geen nest met eieren, anders had het ter plaatse weer moeten worden vrijgelaten. Het dier is weer uitgezet in Brabant.

De Telegraaf, 25 juni 2010 hierover: Er is per jaar €21.000 subsidie nodig om de soort voor uitsterven in Nederland te behoeden. Er zijn nog vijftien exemplaren op de Sallandse Heuvelrug. Vossen worden afgeschoten, heidevelden worden speciaal ingericht voor korhoenders, kuikens zijn er wel maar die overleven het niet. Eind dit jaar houdt de subsidie op en vervallen de maatregelen.

Meer geld, maar minder vogels

Noordhollands Dagblad, 21 mei 2010

Landschap Noord-Holland onderzocht de stand van de weidevogels in Noord-Holland. Men spreekt van een gebiedsdekkend onderzoek in weidevogelprovincie nummer één. In Noord-Holland ligt het grootste broedgebied voor Grutto's: zeventig procent van de Europese Grutto's broedt hier. De weidevogelstand is al jaren in een duikvlucht, erger dan de beurskoersen. Hoe droger het land, hoe sneller de soorten achteruitgaan. Bomen en gebouwen hebben grote negatieve invloed. Van de weidevogels gaat alleen de Tureluur vooruit in de laatste twintig jaar. De stand van de Kievit en de Grutto is met een kwart gedaald, die van de Scholekster is gehalveerd. Van de Veldleeuwerik is nog maar een kwart over. Voor de Watersnip, de Wintertaling en de Kemphaan liggen de getallen nog dramatischer, rond de tien tot vijftien procent. Alleen het aantal Krakeenden is verzevenvoudigd.

Meeuw broedt in transportband kool

Noordhollands Dagblad, 26 mei 2010

Vossen hebben de meeuwen uit de duinen verjaagd. Vooral Stormmeeuwen blijken sindsdien creatief in het vinden van alternatieve broedplekken. Ze nestelen op de gekste plekken, zoals bij de agrariër Carnsa in Waarland. Daar heeft een Stormmeeuw een nest gebouwd op een transportband voor kool. Gelukkig is de transportband voorlopig niet nodig en kan de meeuw haar legsel in alle rust uitbroeden.

Wadden: tankstation Rosse Grutto

Leeuwarder Courant, 27 mei 2010

Het gaat goed met de Rosse Grutto, de trekvogel die onderweg uit Mauretanië of Guinee-Bissau een week of vier in het Waddengebied verblijft om nieuwe krachten op te doen. Op de voorjaarstrek worden ongeveer 450 Rosse Grutto's gevangen door een wilsterflapper op Ameland. Daar worden ze gemeten, gewogen, geringd en weer losgelaten. De Rosse Grutto's zien kans om hier in vier weken vijfenzeventig tot tachtig procent in gewicht toe te nemen. Een mannetje weegt uiteindelijk vierhonderd gram, een vrouwtje kan een pond wegen. Dan vliegen zij door naar Siberië.

Drie Raven in Nationaal park Sallandse Heuvelrug geboren

Trouw, 31 mei 2010

Vroeger dachten mensen dat Raven ongeluk brachten. Dus schoot men ze dood. In 1928 werd het laatste broedgeval in Nederland genoteerd. Eind jaren zestig werd de soort weer geïntroduceerd in Nederland. Ongeveer tweehonderd Raven werden uitgezet op de Veluwe. Met succes, want sinds 1976 broeden ze weer in Nederland. Het grootste aantal, ongeveer negentig broedparen, broedt nog steeds op de Veluwe. In de jaren tachtig van de vorige eeuw zijn voor het eerst weer Raven waargenomen op de Sallandse Heuvelrug. Daar zijn nu drie broedparen met in 2010 minstens drie jongen.

Het gaat goed met de Zwarte Sterns dankzij broedvlotjes

Trouw, 1 juni 2010

Voor Zwarte Sterns wordt goed gezorgd. Elk jaar als ze terugkeren uit Afrika liggen er kant en klare nestvloten voor ze klaar. In het water gelegd door talloze vrijwilligers. Oorspronkelijk broedden de Zwarte Sterns op drijvende plantenbladen, zoals van Krabbenscheer, maar die verdwenen door watervervuiling. Door deze afname werd de Zwarte Stern een bedreigde vogelsoort. Dank zij handgemaakte nestvlotjes lukt het de soort weer te broeden. De grootste populatie is in natuurgebied De Wieden van Natuurmonumenten. Hier broeden ongeveer tweehonderd paar.

Veel berichten over Zwarte Sterns.
Foto: Wim Smeets.

De eik, de rups en de dappere Koolmees
Trouw, 4 juni 2010

Dank zij de verlate rupsenpiek komt het dit jaar toch nog goed met het broedseizoen voor de mezen. De rupsenpiek vindt steeds vroeger in het voorjaar plaats, omdat de bomen eerder hun blad ontvouwen. Zangvogels moeten hun jongen daardoor eerder uitbroeden, maar dat lukt maar half. Nu het groen dit jaar, vanwege het koude voorjaar, een week later was, konden de mezen profiteren van de verlate rupsenpiek, die nu ook een week later was.

Vliegtuigmotoren vogelvrij

De Telegraaf, 12 juni 2010

Vliegtuigen hebben problemen met invliegen van vogels in de motoren. Waarom de motoringangen niet beschermen met een soort kooi van nietswegend carbon fiber dat alle vogels tegenhoudt? Een materiaal dat sterk genoeg is om vogels tegen te houden is per definitie

sterker dan de vogel zelf. Een aanvaring ermee zou de vogel niet overleven, maar tevens is het gevaar van motorschade groter. Vliegtuigmotoren zijn dusdanig ontworpen dat zij zonder verlies aan vermogen vogels van zekere grootte kunnen verwerken. In geval van een kooi zou beschadigd materiaal ervan door de motor worden aangezogen. Gezien de sterkte van het materiaal, zou dat meer schade aan de motor veroorzaken dan een vogel.

Jonge vogels leren zingen in hun slaap

NRC Handelsblad, 15 juni 2010

Mannelijke Zebravinken leren hun lied van hun vader voor ze drie maanden oud zijn. Een bepaald hersengebied, de NCM (Nidopallium caudomediale of 'Caudal Medial Nidopallium', red.), helpt ze de zang van hun vader te herkennen. Nu is gebleken dat dit gebied ook actief is tijdens de slaap. Dat blijkt uit onderzoek van Utrechtse biologen. Vooral bij jonge

Zebravinken die al net als hun vader zingen, is de NCM aan het werk terwijl het jong 's nachts slaapt. Die activiteit is te zien in plakjes van het vogelbrein, onder een elektrodenmicroscop.

Zwarte doos voor Zwarte Stern

Trouw, 15 juni 2010

De nieuwste 'high tech' voor trekvogels – de zogenaamde geolocator – weegt slechts 0,8 g. Daardoor kan nu ook de vederlichte Zwarte Stern met een minuscule geolocator op zijn rug vliegen. Daarmee hoopt men te ontdekken waar de vogels precies overwinteren. De geolocator heeft het formaat van een kleine knoopbatterij, met een sprietje van ongeveer twee centimeter daaraan vast. Aan het einde van dit sprietje zit een speldeknop. Dat knopje registreert licht en donker. Bij het batterijtje zit een chip die de tijd registreert. Uit de combinatie van die twee gegevens kun je de plaats op aarde op ongeveer 200 km bepalen. Met de geolocators hoopt men te ontdekken of de sterns bijvoorbeeld ver op zee of aan de kust foerageren.

Ooievaar terug van weggeweest

De Telegraaf, 16 juni 2010

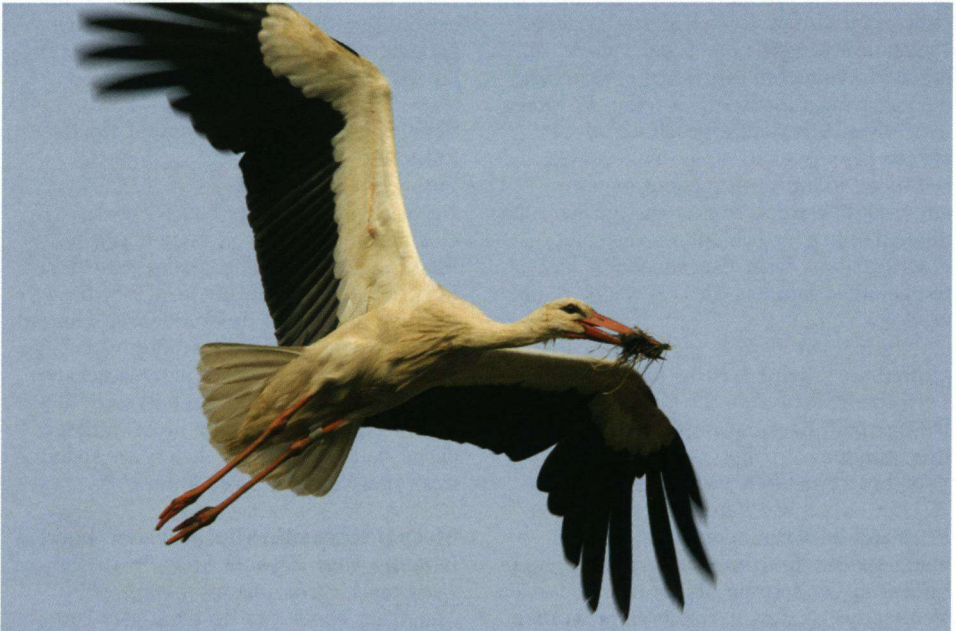
In 1980 dreigden de Ooievaarders helemaal uit Nederland te verdwijnen. Er werd toen

een groot aantal fokprogramma's opgestart. Met succes. In 2008 werd voor het eerst sinds lange tijd het aantal broedplaatsen geteld. Dat waren er toen iets meer dan zeshonderd. Er werden in 2010 meer broedplaatsen geteld dan ooit en de soort kan op eigen kracht verder overleven.

Bouwproject tegengehouden door zwaluw

De Telegraaf, 17 juni 2010

Twaalf paar broedende Oeverzwaluwen hebben op bedrijventerrein Gouwe Park in Moordrecht een compleet bouwproject lamgelegd. De Oeverzwaluwen hebben zich genesteld in een steile zandwand aan de rand van het zesduizend vierkante meter grote bouwterrein. De nestgangen werden ontdekt toen de grond gereed werd gemaakt voor de heiverkzaamheden. De zandwand was speciaal schuin afgegraven om deze vorm van nestelen te voorkomen. Onbekenden hebben de wand afgegraven waardoor er een steile wand is ontstaan waarin de vogels hun nesten hebben gemaakt. De werkzaamheden liggen nu drie maanden stil. Over hetzelfde onderwerp een artikel in het Algemeen Dagblad van 25 juni 2010.

Ooievaar terug van weggeweest.

Foto: Wim Smeets.

Te veel ganzen, te weinig geld
Leeuwarder Courant, 19 juni 2010

Schiphol maakt zich terecht zorgen over de groeiende ganzenpopulatie rondom de luchthaven. Vijftig boeren rond Schiphol telen graan. Dat is geliefd ganzenvoer. In 2006 lag er al een 42 pagina's tellend rapport dat klip en klaar aangeeft hoe het 'serieuze gevaar' dat ganzen voor het vliegverkeer rond Schiphol betekenen, aangepakt kan worden. Veel concrete maatregelen zijn er echter niet uit voortgekomen. Belanghebbenden als de luchthaven, de overheid en de omwonende boeren wijzen naar elkaar om voor die maatregelen te betalen. Over hetzelfde onderwerp een artikel in Trouw van 9 juni 2010.

'Verdwinziekte' treft Kievit
Leeuwarder Courant, 21 juni 2010

Er is iets verschrikkelijk mis met de Kieviten. Het lijkt alsof ze lijden aan een mysterieuze verdwinziekte. Het zijn vogels die tien tot twaalf jaar oud kunnen worden, maar na vier jaar laten zij zich gewoon niet meer zien. In zo'n tijdsbestek zijn zo goed als alle vogels van een hele populatie vervangen door nieuwelingen. Het gaat dus niet alleen fout met het grootbrengen van de jongen maar ook met de overleving van volwassen Kieviten. Bij onderzoek van Willem Bill van vogelringstation Menork bleek dat van de 48 gemerkte vogels in Nij Beets er drie jaar later nog maar zes terugkwamen. Er wordt niet alleen een deel afgeschoten door Franse jagers, maar er zijn ook vogels die richting Ierland en Engeland overwinteren. Daar worden ze met rust gelaten. De gekleurde vogels zitten vast niet ergens anders, want dan zouden er wel teruggemeld worden. Het zit er dik in dat ze dood zijn.

Opkrikplan helpt Grutto nog amper
Leeuwarder Courant, 21 juni 2010

De overheid heeft de afgelopen drie jaar drie miljoen euro beschikbaar gesteld voor het verbeteren van de weidevogelreservaten van de natuurorganisaties in Friesland en Groningen. Deze zogenaamde opkrikplannen moeten eraan bijdragen dat soorten als Grutto, Kievit en Veldleeuwerik van de ondergang worden gered. Er is veel gebeurd. Niettemin wordt

er vastgesteld dat de meerwaarde van de opkrikplannen bij vogels maar amper zichtbaar is. Er is wellicht meer tijd nodig om echt te kunnen zien wat het effect is. Het is wel nog eens duidelijk geworden dat natuurgebieden de belangrijkste kerngebieden zijn, ook al broedt het gros op gangbaar boerenland.

Waarom meeuwen steeds vaker hazen vangen

NRC Handelsblad, 22 juni 2010
Nederlandse meeuwen vangen Hazen, Mollen en muizen. Kleine Mantelmeeuwen en Zilvermeeuwen eten van nature vooral vis en kleine schelpdieren. Maar nu ze zich steeds verder in het binnenland vestigen schakelen ze gerust over op wollige prooien. Het gaat deze meeuwesoorten slechter sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw. Vossen eten de jongen in de duinen op, vissers gooien minder vis overboord en vuilnisbelten worden afgedekt. Meeuwen cirkelen vaak achter de ploeg. Dan komen er insecten en wormen omhoog, maar ook kapot gehakte mollen. Ze pikken ook aan verkeersslachtoffers en vangen zelf ook beesten. Jonge dieren vooral, dat is makkelijker dan een volwassen Haas. Er is een waarneming waarbij een meeuw naast een molshoop stond te posten. Vooral de meeuwen die in een kolonie bij Purmerend leven, eten zoogdieren. Dat wordt afgeleid uit de voedselresten van deze meeuwen.

Scholekster dupe van massale sterfte kokkels

Trouw, 25 juni 2010
De Scholeksters in de buurt van de Oosterschelde kampen door massale kokkelsterfte met een voedseltekort. Een infectieziekte bij de kokkels lijkt de oorzaak te zijn. In de Waddenzee zijn vele nesten weggespoeld door hoog water. De afgelopen vijftien jaar is de scholeksterpopulatie in Nederland gehalveerd. Het is urgent dat de kustnatuur in de Waddenzee en de delta voor Scholeksters en andere trekvogels snel op orde komt.

Meer peildynamiek in de Friese boezem is nodig voor Zwarte Stern

Leeuwarder Courant, 30 juni 2010
Vanaf het begin van de twintigste eeuw is de dynamiek in het Friese boezempeil

steeds meer bedwongen door de aanleg van de Afsluitdijk en een aantal grote gemalen. Door de afname van de peildynamiek en de waterkwaliteit stagneren de verlandingsprocessen in open water en is bovendien het voedselaanbod afgenomen. Meer dynamiek in het beheer van het waterpeil in de Friese boezem komt niet alleen de Zwarte Stern ten goede. De natuur in brede zin zal er baat bij hebben. Het Wetterskip Fryslân laat onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor een

natuurlijker peilbeheer van de Friese boezem. Daar wordt op dit moment hard aan gewerkt. Tegelijk start ook de ontwikkeling van watergebiedplannen. Hierin wordt samen met de streek een integraal plan gemaakt voor de regionale waterhuishouding, onder meer ten aanzien van het waterpeilbeheer.

■ Wim Smeets, Bachlaan 111, 3752 HG Bunschoten, (033) 298 31 47, smeets.foto@casema.nl.